

PRESSMEDDELANDE

Överklagandenämnden upphäver stiftsstyrelsens beslut om att avsluta biskopens anställning

Svenska kyrkans överklagandenämnd beslutade idag att upphäva Stiftsstyrelsens i Härnösands stift beslut den 22 september 2020 att ge styrelsens vice ordförande i uppdrag att träffa en överenskommelse med biskopen om anställningens upphörande och – om en överenskommelse inte uppnås – verkställa uppsägning av biskopen.

Enligt Överklagandenämnden har stiftsstyrelsen överskridit sina befogenheter när den fattade det klandrade delegationsbeslutet. Nämnden uttalar att det kyrkorättsligt saknas förutsättningar för en stiftsstyrelse att utan föregående obehörigförklaring avsluta en biskops anställning i förtid och att det då inte heller är möjligt att fatta ett delegationsbeslut som det klandrade.

Överklagandenämndens beslut är enhälligt och kan inte överklagas. Av beslutet framgår i huvudsak följande.

Biskopsuppdraget är på flera sätt säreget, bland annat ifråga om hur biskopen får sitt uppdrag och sin anställning, uppdragets innebörd, biskopens relation till andra kyrkliga organ och tillsynen över en biskop. Biskopsvalet avser uppdraget som biskop i ett visst stift men den som väljs är inte bara stiftets biskop utan hela Svenska kyrkans biskop och alltså även en del av den nationella nivån.

Stiftet ska anställa den som genom val, utnämning och vigning fått uppdraget som biskop där. Stiftsstyrelsen kan inte anställa någon annan som biskop och har inte ens rätt att besluta om vem som ska fullgöra biskopens uppgifter vid förhinder eller när biskopstjänsten är ledig. Biskopens anställning är endast i teknisk mening lagd på stiftet ifråga genom att stiftets ställning som arbetsgivare på flera sätt är begränsad av regleringen i kyrkoordningen (KO) och grunderna för denna reglering.

En endast arbetsrättsligt grundad uppsägning av en biskop från anställningen – utan föregående obehörigförklaring – medför märkliga konsekvenser. Bland annat fortsätter den uppsagda biskopen att inneha uppdraget som biskop, eftersom detta inte grundar sig på anställningen utan på val, utnämning och vigning.

Förutsättningarna för att säga upp en biskop från sin anställning är inte uttryckligen reglerade i KO, till skillnad från förutsättningarna för att säga upp en präst eller diakon från en anställning. Att ett beslut om uppsägning avseende en biskop skulle föregås av en mindre ingående prövning och ett mindre omfattande samråd än ett beslut om uppsägning avseende exempelvis en domprost eller en komminister är oförenligt med både det som uttalades i samband med tillkomsten av KO och den ordning som KO ersatte.

I ljuset av biskopsuppdragets särart visar frånvaron av en reglering i KO om uppsägning av en biskop, motsvarande den om uppsägning av präster eller diakoner, att en biskop inte kan sägas upp, om Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar inte först har förklarat biskopen obehörig att utöva kyrkans vigningstjänst.

Kontakt

Överklagandenämndens ordförande: F.d. justitierådet Johan Munck

Telefon 08 964164 Mobil 070 7875665

E-post johan@munck.one